

Předsedkyně Evropského parlamentu Roberta Metsolová
Projev na neformálním zasedání hlav států a předsedů vlád
Nikósie (Kypr), 24. dubna 2026

Děkuji, pane předsedo Costo, a děkuji i Vám, pane prezidente Christodoulidesi, za uspořádání této diskuse i za Vaše vedení v těchto náročných časech.

Dobré ráno všem.

Dnes se chci zaměřit na tři hlavní témata. Prvním je naše reakce na hospodářské dopady krize na Blízkém východě. Druhým je hodnocení plánu „Jedna Evropa, jeden trh“ z pohledu Parlamentu a třetím pak víceletý finanční rámec.

Ještě než začnu, chci ocenit přijetí dvacátého balíčku sankcí a uvolnění půjčky pro Ukrajinu ve výši 90 miliard eur – tedy krok, o kterém Parlament rozhodl a který stvrdil svým podpisem už před dvěma měsíci. Je pochopitelné, že se naše pozornost nyní upírá k Blízkému východu. Ale ve světě, který je stále nevyzpytatelnější, se schopnosti lídrů měří právě tím, zda dokáží řešit jednu krizi, aniž by zavírali oči před druhou. My dokážeme, že to umíme.

To mě přivádí k mému prvnímu bodu: ceny energií a Blízký východ.

Od vyhlášení příměří uplynulo sedmnáct dní. Všichni vidíme, že situace zůstává křehká – přesto však toto příměří vytváří tolik potřebný prostor pro dialog, a je naprosto nezbytné, aby se udrželo. Setkala jsem se s představiteli Rady pro spolupráci v Zálivu, včetně jejich generálního tajemníka, abych jim nabídla podporu Evropského parlamentu. Víím, že s ním i s dalšími regionálními partnery dnes budete jednat i vy. Nikosi, Kypr je v tomto regionu pro Evropu majákem a kyperské předsednictví se ukazuje jako klíčové spojení s Blízkým východem.

Všichni chceme totéž: rychlý a trvalý konec války. Takový, který zajistí práva, důstojnost a svobodu íránskému lidu, který vyřeší obavy z íránského jaderného programu, vývoje balistických raket i podpory radikálních skupin a který ukončí blokádu v Hormuzském průlivu. Stále jsme svědky toho, jak íránský režim provádí svévolné popravky nebo vězní disidenty – včetně nositelky Nobelovy ceny Narges Mohammadíové, která byla v únoru znovu odsouzena k sedmi a půl letům vězení. Je důležité, aby všichni tito lidé i jejich rodiny věděli, že na ně Evropa nezapomněla.

Musí být obnovena svoboda plavby a já vítám vznikající koalici partnerů, kteří na tomto poli spolupracují. Ukazuje to schopnost Evropy postavit se krizi, kterou jsme nevyvolali, ale již musíme čelit. I zde se jasně potvrzuje, jak je důležité, abychom v rámci našeho souboru nástrojů pro evropskou obranu a bezpečnost měli jasnou strategii pro uplatňování čl. 42 odst. 7.

Pokud jde o ceny energií, prostudovala jsem návrhy Komise a souhlasím s tím, že potřebujeme pro řešení aktuální situace dočasná a cílená podpůrná opatření. A to rychle. A i když řešíme problémy dneška, nesmíme zapomenout na to, co je důležité z hlediska naší budoucnosti. Není třeba zasahovat do věcí, které fungují.

Pravidla pro skladování plynu, která jsme zavedli před čtyřmi lety, stabilizovala trhy a posílila důvěru i spolupráci mezi členskými státy. Naše rozhodnutí diverzifikovat skladbu zdrojů energie a snížit tak závislost se vyplácí. Země, které dnes situaci zvládají nejlépe, jsou ty

s vyšším podílem obnovitelných zdrojů, silnou jadernou energetikou a nízkou závislostí na plynu.

To není náhoda. Je to výsledek vědomých rozhodnutí být odolnější, nezávislejší a méně zranitelní vůči šokům. Naše dlouhodobá strategie funguje a musíme v ní vytrvat.

Proto musíme provádět další investice do infrastruktury. Parlament již pokročil v práci na balíčku pro elektrizační soustavy, který zmodernizuje naše sítě tak, aby podporovaly čistší a decentralizovanější energii. Očekávám, že jej dokončíme v druhé polovině roku. To, jakého přijetí se těmto návrhům dostane, bude mít zásadní význam pro hladký průběh legislativního procesu.

Znamená to také být otevřený různým způsobům výroby elektřiny. Strategie Komise pro malé modulární reaktory a pokročilé modulární reaktory je krokem právě tímto směrem. Evropský parlament tento přístup dlouhodobě prosazoval a jsme připraveni jednat operativně, abychom jej co nejdříve uvedli do praxe.

Druhý bod: plán „Jedna Evropa, jeden trh“.

V únoru jsme se v Alden Biesenu dohodli, že na březnovém zasedání Evropské rady přijmeme rozhodnutí a stanovíme jasný časový rámec. Nyní je čas, kdy musíme naše slova proměnit v činy.

Děkuji Komisi i Radě za spolupráci, díky níž jsme tento plán dokončili. Za daných okolností naše týmy pracovaly kvalitně a rychle. Samotný proces mohl být samozřejmě lepší – i delší. Některé politické skupiny by také uvítaly větší důraz na investice, bydlení, digitalizaci, sociální rozměr nebo potřebu řešit vnitrostátní obstrukce a gold-plating.

Přesto je tento plán ambiciózní, posiluje naši schopnost odolávat šokům a naplňuje to, co jsme si předsevzali ve společném prohlášení. Toto je Evropa, která bezprostředně řeší, co je třeba.

U prioritních návrhů tohoto plánu odvede Evropský parlament svou práci. A odvede ji dobře. Potřebujeme k tomu ale prostor a důvěru, abychom mohli řádně vykonávat demokratický dohled a legitimní kontrolu. 720 poslanců z více než 200 politických stran nikdy nebude bez rozmyslu posvěcovat cizí rozhodnutí.

Nyní máme stanovené termíny pro prioritní návrhy i politický závazek, že uděláme maximum pro jejich dodržení. To vše se však musí dít při plném respektování legislativního procesu – to je pro nás naprosto zásadní. Musím ale podotknout, že na předložení některých návrhů stále čekáme. Proto tady a teď upozorňuji, že pokud nebudou návrhy předloženy včas a v odpovídající kvalitě, Evropský parlament se nenechá vmanévrovat do situace, kdy by jednal pod časovým tlakem. Je dobré být ambiciózní, musíme však být i realističtí. Dlužíme to občanům.

Znovu připomínám: většina lidí vidí Evropu jako jeden systém a soudí ji podle jediného měřítka – zda přináší výsledky. K tomu je nezbytné, abychom pracovali společně.

To souvisí i s mým posledním bodem: víceletý finanční rámec.

Minulý týden náš Rozpočtový výbor výraznou většinou schválil náš postoj pro jednání o příštím dlouhodobém rozpočtu. Příští týden proběhne v této věci hlasování na plenárním zasedání. Budeme tedy připraveni jednání zahájit ihned poté, co Rada přijme svůj mandát. V dubnu tedy budeme mít náš postoj, budeme vědět, co chceme, a budeme plně připraveni.

Dovolte mi však vyjasnit ještě dvě věci. Zaprvé, zpráva našeho výboru nezpochybňuje celkovou strukturu nového rozpočtu. Podporujeme větší zaměření na konkurenceschopnost a obranu. Žádáme vás ale, abyste zůstali otevřeni myšlence nových vlastních zdrojů. A zadruhé, nemůžeme chtít po nových generacích, aby splácely staré dluhy. Musíme zajistit, aby splátky a úroky fondu NextGenerationEU neukrojily z našich budoucích ambicí. Opět platí: krátkodobá opatření nesmí vytvářet dlouhodobé problémy.

Dovolte mi skončit tímto: Evropa nemůže čelit nové éře se starými pravidly. Současný rozpočet byl napnut k prasknutí krizemi, pro které nebyl vůbec navržen. Zvládli jsme to, ale vidíme jeho limity. Svět kolem nás se mění a my se musíme změnit s ním. Potřebujeme rozpočet, který bude odpovídat svému účelu – tedy takový, který bude připraven poskytovat pomoc vždy a všude, kde to bude nejvíce zapotřebí.

Děkuji vám.